

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 23 listopada 2021 r. znak ON. (...)1. (...)2021.EH Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. utrzymał w mocy orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 30 września 2021 r., w którym zaliczono B. J. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności do dnia 30 września 2024 r. Uzasadniając zajęte stanowisko organ wskazał, iż adresatka orzeczenia w związku z naruszeniem sprawności organizmu wymaga częściowej pomocy innych osób w leczeniu, przemieszczaniu się, w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Nie jest jednak osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, wymagającą konieczności opieki, tj. całkowicie zależną od otoczenia, którą należy pielęgnować w zakresie higieny osobistej, karmić, komunikować się z innymi w jej imieniu, czy wykonywać za nią wszystkie czynności domowe o dotyczące pełnienia ról społecznych.

B. J. wniosła odwołanie od powyższego orzeczenia, domagając się zaliczenia jej do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, co uzasadniła tym, że nie jest w stanie sama dokładnie poruszać się z kuchni do pokoju, nie przyniesie sama nic do jedzenia, napicia się, nie jest w stanie sama się wykąpać, nie chodzi sama do sklepu. Powołała się też na fakt, iż do września 2021 r. miała orzeczoną znaczny stopień niepełnosprawności.

W odpowiedzi na odwołanie Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. wniósł o jego oddalenie wskazując, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane zgodnie ze stanem faktycznym. W uzasadnieniu stanowiska organ przytoczył treść przepisów o orzekaniu o niepełnosprawności i przedstawił argumentację analogiczną do zaprezentowanej w zaskarżonym orzeczeniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. J., urodzona (...), posiadająca wykształcenie średnie ogólne, w przeszłości pracowała jako przewodnik wycieczek, akwizytor pozyskujący klientów (sprzedaż gazetki reklamowych), przy sporządzaniu reklam w gazecie. Aktualnie nie pracuje.

Dowód: ocena zawodowa z dnia 23.11.2021 r. k. 124-125 akt organu

B. J. około 10 lat temu uległa wypadkowi komunikacyjnemu, kiedy to wjechał w nią samochód na przystanku. Doznała wówczas urazu lewej kończyny dolnej, lewego biodra. Była leczona operacyjnie z powikłaniami.

Dowód: dokumentacja medyczna w aktach organu, opinia biegłego z zakresu ortopedii H. M. i biegłej z zakresu neurologii T. P. wraz z opiniami uzupełniającymi – k. 34-35, k. 58, k. 64

Obecnie u B. J. rozpoznaje się zapalenie kości lewego podudzia po złamaniu i leczeniu operacyjnym, stan po przebyte alloplastyce lewego stawu biodrowego po złamaniu, po dealloplastyce z powodu zapalnego, a także przebyte wygojone złamanie przedramienia lewego.

Aktywny proces zapalny kości podudzia lewego i niesprawny staw biodrowy B. J., skutkuje obecnie umiarkowanym stopniem jej niepełnosprawności z symbolem O5-R okresowo do 30 września 2024 r.

U B. J. nie występuje upośledzenie funkcji narządu ruchu ograniczającego zdolność do wykonywania czynności dnia codziennego. Nie występują u niej objawy zespołu bólowego kręgosłupa ani upośledzenia funkcji kończyn górnych. Lewy staw biodrowy upośledza poruszanie się, które możliwe jest jednak przy pomocy dwóch kul. Objawy te nie powodują braku możliwości wykonywania czynności związanych z samoobsługą.

Dowód: dokumentacja medyczna w aktach organu, opinia biegłego z zakresu ortopedii H. M. i biegłej z zakresu neurologii T. P. wraz z opiniami uzupełniającymi – k. 34-35, k. 58, k. 64

Od 11 marca 2013 r. orzekano u B. J. umiarkowany stopień niepełnosprawności z symbolem 05 – R. W okresie od 27 stycznia 2016 r. do 30 sierpnia 2021 r. u B. J. orzekano znaczny stopień niepełnosprawności z symbolem 05 – R.

Dowód: orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 7.10.2013 r. – k. 13, orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 5.04.2016 r. – k. 45, orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 22.07.2017 r. – k. 67, orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 18.06.2018 r. – k. 84

Obecnie u B. J. wystąpiła poprawa funkcjonowania, będąca wynikiem wygojenia się procesu zapalnego lewego stawu biodrowego.

Dowód: dokumentacja medyczna w aktach organu, opinia biegłego z zakresu ortopedii H. M. i biegłej z zakresu neurologii T. P. wraz z opiniami uzupełniającymi – k. 34-35, k. 58, k. 64

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się nieuzasadnione.

Analiza zebranego materiału dowodowego nie dała bowiem podstaw do uznania za błędną oceny stopnia niepełnosprawności B. J. dokonanej w zaskarżonym orzeczeniu.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2020.426 j.t.) rozróżnić można trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. (art. 4 ust. 1 ustawy). Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ustawy). Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub techniczne. (art. 4 ust. 3 ustawy).

Szczegółowe zasady orzekania o niepełnosprawności, w tym standardy w zakresie kwalifikowania do poszczególnych stopni niepełnosprawności, uregulowane zostały w wydanym w oparciu o delegację ustawową zawartą w art. 6c ust. 9 ustawy rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U.2018.2027 j.t.). I tak zgodnie z rozporządzeniem: niezdolność do pracy oznacza całkowitą niezdolność do pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu (§ 29 ust. 1 pkt 1), konieczność sprawowania opieki - całkowitą zależność od otoczenia polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem (§ 29 ust. 1 pkt 2), konieczność udzielania pomocy, w tym pomocy w pełnieniu ról społecznych – zależność od otoczenia wymagającą wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§ 29 ust. 1pkt 3), czasowa pomoc w pełnieniu ról społecznych – konieczność udzielania pomocy, o której mowa w § 29 ust.1 pkt 3 w okresach wynikających ze stanu zdrowia (§ 30 ust. 1 pkt 1), a częściowa pomoc w pełnieniu ról społecznych – wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o której mowa w § 29 ust. 1pkt 3 (§ 30 ust. 1pkt 2).

W rozpoznawanej sprawie niespornym było, iż wnosząca odwołanie jest osobą niepełnosprawną z uwagi na schorzenia narządu ruchu. Spornym natomiast pozostawał stopień jej niepełnosprawności. B. J. kwestionowała bowiem zaliczenie jej przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, wskazując, iż jej stan zdrowia skutkuje stopniem znacznym, do którego była zaliczana w poprzednim okresie.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dał podstaw do podzielenia stanowiska odwołującej się, a co za tym idzie do zmiany zaskarżonego orzeczenia zgodnie z jej żądaniem. Sąd oparł się na niekwestionowanych przez strony dowodach w postaci dokumentów zebranych w aktach sprawy (przed wszystkim na dokumentacji medycznej), a także na dowodzie w postaci opinii biegłych sądowych.

Z opinii biegłych z zakresu ortopedii H. M. i z zakresu neurologii T. P. wynika, że stan zdrowia B. J. skutkuje obecnie (okresowo do 30 września 2024 r.) umiarkowanym stopniem jej niepełnosprawności. Stopień ten wywołuje aktywny proces zapalny kości podudzia lewego i niesprawny staw biodrowy B. J..

Zarzuty do opinii biegłych złożyła B. J., akcentując, iż nie jest zdolna do samodzielnej egzystencji. Wskazała, że nie porusza się samodzielnie, a łazienkę ma przystosowaną dla osób niepełnosprawnych, jednakże ma problemy z samodzielnym wejściem i wyjściem z brodzika. Ponadto, ma ona problemy z przyniesieniem posiłków z kuchni do pokoju. Powołała się na zakażenie gronkowcem.

Ustosunkowując się do tych zarzutów biegli wskazali, że u B. J. nie występuje upośledzenie funkcji narządu ruchu ograniczającego zdolność do wykonywania czynności dnia codziennego. Nie występują u niej objawy zespołu bólowego kręgosłupa ani upośledzenia funkcji kończyn górnych. Lewy staw biodrowy upośledza poruszanie się, które możliwe jest jednak przy pomocy dwóch kul. Objawy te nie powodują braku możliwości wykonywania czynności związanych z samoobsługą i nie skutkują znacznym stopniem niepełnosprawności. Biegli, odnosząc się do orzecanego poprzednio u odwołującej znacznego stopnia niepełnosprawności, stwierdzili, że wystąpiła poprawa jej funkcjonowania, będąca wynikiem wygojenia się procesu zapalnego lewego stawu biodrowego.

Opinia biegłych jest jasna, pełna i spójna, a jej wnioski w sposób logiczny i przekonujący umotywowane. Biegli szczegółowo opisali stan narządu ruchu badanej, postawili rozpoznania korespondujące z odnotowanymi w dokumentacji medycznej odwołującej się oraz wyjaśnili, dlaczego nie znajdują podstaw do uznania badanej za niepełnosprawną w stopniu znacznym z powodu dysfunkcji narządu ruchu. Wszystko powyższe, przy uwzględnieniu nadto, iż biegli to wysokiej klasy fachowcy o wieloletnim doświadczeniu zawodowym, wieloletnim doświadczeniu orzeczniczym i specjalności odpowiedniej do schorzeń odwołującej się podlegających ocenie, nakazywało uznać ich opinię za rzetelną i wiarygodną, a w konsekwencji podzielić zawarte w niej wnioski nie znajdując podstaw do ich kwestionowania.

Niewątpliwie B. J. wymaga czasowej i częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, spełniając tym samym przesłankę do uznania jej za osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Wymaga pomocy m.in. w opisywanych przez nią w pismach sytuacjach: np. w przeniesieniu cięższych rzeczy czy w zrobieniu zakupów. Ustawodawca wiąże jednak znaczny stopień niepełnosprawności z koniecznością stałej lub długotrwałej opieki w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Konieczność opieki, o jakiej mowa, oznacza zaś całkowitą zależność od otoczenia polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem (§ 29 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności). Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zawiera dodatkowo definicję niezdolności do samodzielnej egzystencji warunkującej zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności. Zgodnie z art. 4 ust. 4 tej ustawy niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację. Dla przyjęcia niezdolności do samodzielnej egzystencji konieczne

jest stwierdzenie, że niepełnosprawny wymaga zarówno pielęgnacji, czyli zapewnienia możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp., jak i pomocy w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego. Wskazane przesłanki muszą występować łącznie (por. wyroki Sądów Apelacyjnych: w B. z dnia 18 lutego 2014 r. III AUa 211/13, LEX nr 1437853 i w Ł. z dnia 29 października 2013 r. III AUa 230/13, LEX 1400349).

Biegli ortopeda i neurolog, badając odwołującą się i analizując jej dokumentację medyczną, nie stwierdzili, aby natężenie schorzenia narządu ruchu było tak duże, że skutkowałoby u B. J. pełną zależnością od otoczenia i niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Ocena biegłych koresponduje też z oceną funkcjonowania odwołującej się dokonaną przez organ.

Tym samym brak było podstaw do zakwalifikowania B. J. obecnie do znacznego stopnia niepełnosprawności z uwagi na jej schorzenia.

Należy zaznaczyć, że jeżeli stan zdrowia ponownie ulegnie pogorszeniu, będzie to podstawą ponownego orzekania przez organ o stopniu jej niepełnosprawności. Zgodnie bowiem z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności - w przypadku zmiany stanu zdrowia osoba niepełnosprawna posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności może wystąpić z wnioskiem, o którym mowa w § 6 ust. 1, o wydanie orzeczenia o ponowne wydanie orzeczenia uwzględniającego zmianę stanu zdrowia. Jeżeli zatem po dniu orzekania przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S., a więc po dniu 23 listopada 2021 r. stan zdrowia odwołującej uległ zmianie (pogorszeniu), ma ona prawo ponownie wystąpić do organu z wnioskiem o wydanie orzeczenia o ponowne wydanie orzeczenia uwzględniającego zmianę stanu zdrowia.

Okoliczność, że w przeszłości B. J. miała orzeczonego znaczny stopień niepełnosprawności nie miała większego znaczenia w sprawie. Stopień ten nie był orzeczonego trwale, lecz do dnia 30 sierpnia 2021 r., a po tym czasie podlegała ona ponownej ocenie pod kątem aktualnego stanu zdrowia. Biegli sądowi ocenili, podobnie jak organ, że stan zdrowia B. J. po tej dacie (fakt, iż proces zapalny lewej kończyny dolnej, choć wciąż aktywny, jest już zagojony), powoduje u niej umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Dopiero w piśmie z dnia 28 listopada 2022 r. zawierającym ostateczne stanowisko w sprawie, po skierowaniu sprawy do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym, odwołująca wniosła o przesłuchanie w charakterze świadka A. U. (swojego opiekuna). Sąd oddalił ten wniosek na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c., uznając, że będzie on prowadził do przedłużania postępowania, zwłaszcza na końcowym jego etapie. To biegli lekarze specjaliści dziedzin stosownych do schorzeń odwołującej, a nie osoba nieposiadająca takiego wykształcenia i doświadczenia, są w stanie ocenić jej stan zdrowia, naruszenia i ograniczenia nim skutkujące. Należy zaznaczyć, że biegli nie wydawali opinii zaocznej w sprawie jedynie na podstawie dokumentacji medycznej, lecz po dokonaniu badania odwołującej przeprowadzonego w czasie zbliżonym do czasu, w którym wydano zaskarżone orzeczenie. Dopuszczenie, na tym etapie postępowania dowodu w postaci zeznań ww. świadka, powodowałoby z dużym prawdopodobieństwem konieczność odniesienia się do niego przez biegłych w kolejnej opinii uzupełniającej, a to niezasadnie wydłużyłoby czas trwania postępowania.

Nie było podstaw do orzekania w sprawie na rozprawie i przeszkód do rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 148¹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem - sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Przeszkodą do wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym jest wniosek o przeprowadzenie rozprawy złożony przez strony w pierwszym piśmie procesowym. W myśl art. 148¹ § 3 k.p.c. - rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że pozwany uznał powództwo. W niniejszej sprawie ani odwołująca ani organ nie złożyli takich wniosków w pierwszych pismach procesowych. Nie wnieśli w nich także o rozpoznanie sprawy pod ich

nieobecność i nie wnieśli w nich o przesłuchanie jakichś osób, co mogłoby stanowić o dorozumianym ich wniosku o przeprowadzenie rozprawy. Odwołująca złożyła taki wniosek dopiero w swoim ostatnim piśmie procesowym, po określeniu jej terminu do złożenia ostatecznego stanowiska w sprawie w związku z jej skierowaniem do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym. Wnioskiem tym Sąd nie był już związany przy wyborze formy posiedzenia, na którym zostanie rozpoznana sprawa.

Mając na uwadze powyższe Sąd nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia w zakresie stopnia niepełnosprawności i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.

ZARZĄDZENIE

1. (...),

2. (...)

3. (...)

18.01.2023 r.